

بررسی روابط خودکارآمدی و سبک‌های اسنادی در دانشجویان

حسین بیگدلی^۱
سمیه علی مددی^۲

تاریخ پذیرش: ۹۲/۳/۲۵

تاریخ وصول: ۹۲/۲/۸

چکیده

هدف کلی این پژوهش بررسی رابطه خودکارآمدی و سبک‌های اسنادی در میان دانشجویان بود. روش: جهت دستیابی به این هدف، ۳۶۳ نفر (۲۰۵ نفر دختر و ۱۵۸ نفر پسر) دانشجوی مقطع کارشناسی به روش تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند. دانشجویان در دانشکده‌های علوم انسانی و فنی - مهندسی دانشگاه آزاد تهران شرق در سال تحصیلی ۱۳۹۱-۱۳۹۰ مشغول به تحصیل بودند. پرسشنامه‌های سبک‌های اسنادی (ASQ، ۱۹۸۱)، مقیاس خودکارآمدی عمومی (شرر و همکاران، ۱۹۸۲). و پرسشنامه مشخصات جمعیت شناختی برای نمونه انتخاب شده اجرا گردید. همبستگی پیرسون نشان داد که در رویدادهای مثبت؛ سبک‌های اسناد درونی، پایدار و کلی با خودکارآمدی رابطه دارد. نتایج آزمون t گروه‌های مستقل نشان داد که خودکارآمدی دانشجویان علوم انسانی و فنی - مهندسی، با هم تفاوت معنادار دارند و دانشجویان علوم انسانی نسبت به دانشجویان فنی - مهندسی خودکارآمدی بالاتری دارند. در

Hobigdeli@yahoo.com

۱- دانشگاه آزاد اسلامی

۲- فوق لیسانس روان‌شناسی عمومی

پایان آزمون تحلیل واریانس نشان داد که تفاوت بین سبک‌های اسناد رویدادهای منفی در دو بعد پایدار و کلی، در میان دو گروه علوم انسانی و فنی - مهندسی معنادار است. به طور کلی دانشجویان مایلند خود را به عنوان عامل موقعیت‌های مثبت به حساب آورند، در نتیجه هنگام موفقیت، اسناد درونی، پایدار و کلی خواهند داشت. درونی بودن عوامل اسنادی در رویدادهای مثبت می‌تواند زمینه‌های شناخت کافی از عوامل مختلف را فراهم ساخته و در کسب پیروزی‌های بیشتر و کاهش عوامل آسیب‌زا به دانشجویان کمک کند. هم چنین افراد می‌دانند که می‌توانند موفقیت‌ها را تکرار کنند. به این ترتیب، اعتماد به نفس و خود کارآمدی آنها افزایش می‌یابد. در پایان به مسئولین آموزشی و مشاوران پیشنهاد می‌شود به دانشجویان کمک کنند تا در مواجهه با شکست‌ها و موفقیت‌ها از اسنادهای مناسب استفاده کنند و با اسنادهای مناسب، خود کارآمدی شان را بهبود بخشند.

واژگان کلیدی: خود کارآمدی، سبک اسنادی، دانشجویان.

مقدمه

اسناد از جمله مفاهیمی است که در چند دهه اخیر مورد توجه بسیاری از روان‌شناسان و متخصصان علوم اجتماعی قرار گرفته است و در روان‌شناسی اجتماعی، شخصیت و انگیزش مباحث و پژوهش‌های زیادی را به خود اختصاص داده است. در فرهنگ جامع روان‌شناسی - روان‌پزشکی، اسناد، کیفیت اساسی یا ابتدایی درک شده یک محرک است (۱). موضوع قابل توجه این است که خواص محرک روان‌شناختی است نه فیزیکی، نسبتاً تغییرناپذیر بوده و نشان‌دهنده کیفیاتی است که در شرایط متغیر، محرک ثابت باقی می‌ماند.

ما معمولاً می‌خواهیم مطالبی درباره صفات پایدار افراد بدانیم، در واقع مایلیم علل اصلی رفتار آنها را درک کنیم، یعنی می‌خواهیم دقیقاً بدانیم، چرا افراد تحت شرایط معینی به شیوه خاصی رفتار می‌کنند. فرایندی که از طریق آن می‌کوشیم به چنین اطلاعاتی دست یابیم، اسناد

است (۲). سبک های اسنادی^۱، عبارت است از نحوه تفسیر شکست ها و موفقیت ها و نسبت دادن علل آنها به عوامل مختلف. به طور کلی سه سبک اسناد مطرح شده است: الف) اسناد درونی - بیرونی: نسبت دادن علل پیامدها به عواملی که از خود شخص ناشی می شود، در برابر نسبت دادن علل آنها به عوامل خارج از شخص - محیطی یا موقعیتی؛ - ب) اسناد کلی - اختصاصی: نسبت دادن علل پیامدها به تمامی موقعیت ها در برابر نسبت دادن آن به یک موقعیت خاص؛ ج) اسناد پایدار - ناپایدار: تعمیم علل پیامدها به مدت زمان طولانی و همیشگی در برابر نسبت دادن علل پیامدها به زمان حال و مدت کوتاه (۳).

در روند فعالیت های معطوف به موفقیت و پیشرفت، هایدنر عوامل چهارگانه توانایی، کوشش، شانس و دشواری تکلیف را موثر می داند. عوامل چهارگانه علی هایدنر را می توان بر اساس مسند مهار گذاری و پایایی متغیرها طبقه بندی نمود. منظور از مسند مهار گذاری این است که جایگاه مهار متغیرها در کجا قرار دارد، یعنی درونی است یا بیرونی. عاملی درونی است که مهار آن در اختیار فرد باشد و برعکس، عاملی بیرونی است که فرد نتواند آن را مهار کند. پایایی متغیرها بدین معناست که متغیرها پایدارند یا ناپایدار. می توان توانایی و کوشش را به عنوان عوامل پایدار و ناپایدار طبقه بندی کرد (تغییرات گذرا برای هردو عامل ممکن است). همچنین عوامل بیرونی نیز قابل مهارند؛ اگرچه از نظر عمل کنندگان، عوامل بیرونی غالباً غیر قابل مهار به شمار می آیند. افزون بر این، تفاوت بین توانایی و کوشش بر مبنای پایداری متفاوت آنها کافی به نظر نمی رسد، زیرا این واقعیت در نظر گرفته نمی شود که توانایی در مهار اراده قرار ندارد؛ در حالی که کوشش به عنوان عامل قابل مهار تلقی می شود. با وجود این تفاوت ها، اسناد به هریک از این عوامل واکنش عاطفی متفاوتی خواهد داشت (۴).

همان طور که انتظارات کارایی زیربنای کارایی شخصی است، انتظارات پیامد زیربنای درماندگی آموخته شده است. وقتی افراد به کاری می پردازند، معمولاً می دانند چه پیامدی خواهند داشت. آنها هم چنین می دانند که آن پیامد چقدر قابل کنترل یا غیر قابل کنترل است.

در مورد پیامدهای قابل کنترل، بین رفتار و پیامدها یک رابطه یک به یک وجود دارد. در مورد پیامدهای غیر قابل کنترل، بین رفتار و پیامدها رابطه‌ای تصادفی وجود دارد. درماندگی آموخته شده زمانی روی می‌دهد که افراد انتظار دارند رفتار ارادی آنها بر پیامدهایی که می‌کوشند به دست آورند یا از آنها اجتناب ورزند، تاثیر کمی دارد یا هیچ تاثیری ندارد. برخی از روان‌شناسان بالینی درماندگی آموخته شده را به صورت الگوی وقوع طبیعی افسردگی یک قطبی در نظر می‌گیرند (۵). این واکنش‌های عاطفی مختلف که در نتیجه اسنادهای اشخاص روی می‌دهند ممکن است بر ارزیابی آنها از توانایی‌شان در انجام تکالیف گوناگون تاثیر بسزایی داشته باشد. هم چنین انتظارات و ارزش‌های افراد تاثیر پذیر از سبک‌های اسنادی شان است.

انتظارات و ارزش‌ها در انتخاب‌های افراد برای عمل روی موقعیت‌های معین ضروری و مهم هستند. بر این اساس بندورا شکل خاصی از انتظار را مشخص کرد که خود کارآمدی^۱ نامیده می‌شود. خود کارآمدی به باورهای فرد در مورد توانایی‌ها و استعدادهای خود برای یادگیری و عملکرد در موقعیت‌های مختلف اشاره دارد که از این طریق بر عملکرد خود نیز اعمال کنترل می‌کند. این باورهای افراد درباره اثربخشی خود، مهم‌ترین مکانیسم‌های مدیریت شخصی^۲ در جهت اعمال چنین کنترل‌هایی در نظر گرفته شده است (۶).

رشد اولیه خود کارآمدی تحت تاثیر دو عامل است که با یکدیگر تعامل دارند (۷): نخست، تحت تاثیر رشد توانایی تفکر نمادین، به ویژه توانایی درک رابطه علت- معلول و توانایی خود مشاهده‌گری است. رشد حس کنترل شخصی در دوره طفولیت شروع شده و از ادراک رابطه علی بین رویدادها به سمت درک نتایج عمل و تشخیص این مسأله که فرد می‌تواند اعمالی را انجام دهد که علت آن نتایج است حرکت می‌کند. کودک یاد می‌گیرد که یک رویداد می‌تواند علت رویداد دیگری باشد و او می‌تواند منشا اعمالی باشد که بر محیطش

1. self-efficacy

2. Mechanisms of personal agency

تاثیر می‌گذارند. به تدریج که درک کودک از زبان افزایش می‌یابد، توانایی وی برای تفکر نمادین، خودآگاهی و احساس کنترل شخصی نیز افزایش می‌یابد؛ دوم، رشد باورهای کارکردی، تحت تاثیر واکنش محیط، به ویژه محیط اجتماعی، تلاش‌های کودک در دستکاری و کنترل آن است. محیطی که به اعمال کودک واکنش نشان می‌دهد، رشد باورهای کارآمدی را تسهیل می‌کند، در حالی که محیطی که پاسخگو نیست، رشد آن را به تاخیر می‌اندازد. بنابراین، می‌توان گفت که کودک، حس کارآمدی را از پرداختن به اعمالی که افراد پیرامونش را دستکاری می‌کند، ایجاد و آن را به محیط غیر اجتماعی تعمیم می‌دهد. والدین می‌توانند رشد کارآمدی را از طریق پاسخ به اعمال کودک و تشویق او برای کشف و غلبه بر محیطش تسهیل یا ممانعت کنند.

باورهای مرتبط با خودکارآمدی، با فعال کردن حس شخصی عامل بودن و اتخاذ تصمیم به انجام یک رفتار، نقش منحصر به فردی در فرآیند انگیزشی تغییر بازی می‌کند. بر این اساس، تلاش برای کنترل پیشامدهای زندگی، به دلیل منافع شخصی و اجتماعی آن، تقریباً در هر کاری که افراد در زندگی شان انجام می‌دهند، به چشم می‌خورد (۸). این حس عامل بودن و کنترل پیشامدها، ارتباط مستقیمی با سبک‌های اسناد درونی، کلی و پایدار فرد می‌یابند. با این توضیح که آیا فرد خود باعث یک پیشامد است و آیا پیشامدها در آینده هم اتفاق می‌افتند و همیشه وجود خواهند داشت.

از طرفی دیگر، اعتقاد بر این است که باورهای خودکارآمدی نقش مهمی در رشد انگیزش درونی دارد. این نیروی درونی وقتی رشد می‌یابد که تمایل برای دستیابی به این معیارها در فرد ایجاد شود و در صورت کسب نتیجه فرد به خودسنجی مثبتی دست پیدا می‌کند. این علاقه درونی موجب تلاش‌های فرد در طولانی مدت و بدون حضور پاداش‌های محیطی می‌شود (۹). بنابراین چنانچه فرد در پی این تلاش‌ها به موفقیت دست یابد، آن را به عوامل درونی و شخصی (اسناد درونی) نسبت می‌دهد. هم چنین انتظار این موفقیت را در آینده داشته

و آن را تکرار پذیر می‌داند (اسناد پایدار) و احتمال زیادی وجود دارد که این موفقیت را به سایر موقعیت‌ها نیز تعمیم دهد (اسناد کلی).

با توجه به مطالب بیان شده، هدف کلی این پژوهش بررسی رابطه خودکارآمدی و سبک در دانشجویان کارشناسی رشته‌های علوم انسانی و فنی - مهندسی دانشگاه آزاد تهران شرق در سال تحصیلی ۱۳۹۰-۱۳۹۱ است.

اهداف جزئی عبارتند از:

- ۱- بررسی رابطه خودکارآمدی با سبک‌های اسنادی در دانشجویان.
- ۲- مقایسه خودکارآمدی دانشجویان رشته‌های علوم انسانی و فنی - مهندسی با یکدیگر.
- ۳- مقایسه سبک‌های اسنادی دانشجویان رشته‌های علوم انسانی و فنی - مهندسی با یکدیگر.

در راستای اهداف پژوهش، فرضیه و سوال‌های زیر مورد بررسی قرار گرفت:

فرضیه: بین خودکارآمدی و سبک‌های اسنادی دانشجویان همبستگی مثبت وجود دارد.

سوال‌ها:

۱- آیا بین خودکارآمدی دانشجویان رشته‌های علوم انسانی و فنی - مهندسی تفاوت معناداری وجود دارد؟

۲- آیا بین سبک‌های اسنادی دانشجویان رشته‌های علوم انسانی و فنی - مهندسی تفاوت معناداری وجود دارد؟

روش

پژوهش حاضر از نوع تحقیقات توصیفی و در تقسیم‌بندی تحقیقات توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری مورد بررسی شامل کلیه دانشجویان مقطع کارشناسی دانشکده‌های علوم انسانی و فنی دانشگاه آزاد اسلامی تهران شرق در نیمسال اول سال تحصیلی ۱۳۹۰-۱۳۹۱ است.

برای تعیین حجم نمونه با در اختیار داشتن جامعه آماری از معادله نمونه گیری کوکران که به قرار زیر است استفاده شد (۱۵):

$$n = \frac{t^2 NPq}{d^2 N + t^2 Pq}$$

با توجه به فرمول کوکران عدد ۳۶۳ به عنوان حجم نمونه به دست آمده است. توزیع فراوانی و درصد گروه نمونه پژوهش حاضر بر حسب جنسیت و دانشکده در جدول (۱) نشان داده شده است.

جدول ۱. فراوانی و درصد گروه نمونه بر حسب جنسیت و دانشکده

کل	دانشکده		فراوانی	جنسیت
	فنی - مهندسی	علوم انسانی		
۱۵۸	۶۷	۹۱	فراوانی	پسر
۴۳/۵٪	۶۱/۵٪	۳۵/۸٪	درصد	
۲۰۵	۴۲	۱۶۳	فراوانی	دختر
۵۶/۵٪	۳۸/۵٪	۶۴/۲٪	درصد	
۳۶۳	۱۰۹	۲۵۴	فراوانی	کل
۱۰۰٪	۱۰۰٪	۱۰۰٪	درصد	

بر مبنای نتایج جدول (۱)، ۴۳/۵ درصد از گروه نمونه، دانشجویان پسر و ۵۶/۵ درصد نیز دانشجویان دختر هستند. در میان دانشجویان فنی، ۶۱/۵ درصد پسر و ۳۸/۵ درصد دختر هستند. هم چنین ۳۵/۸ درصد دانشجویان علوم انسانی، پسر و ۶۴/۲ درصد این دانشجویان، دختر هستند.

شاخص های توصیفی مربوط به سن افراد نمونه بر حسب جنسیت و دانشکده در جدول (۲) آمده است.

جدول ۲. شاخص های توصیفی سن گروه نمونه بر حسب جنسیت و دانشکده

جنسیت	دانشکده	حداقل	حداکثر	میانگین	انحراف استاندارد
پسر	علوم انسانی	۱۹/۰۰	۵۰/۰۰	۲۷/۹۸	۸/۲۷
	فنی - مهندسی	۱۸/۰۰	۳۵/۰۰	۲۳/۱۱	۳/۹۳
دختر	علوم انسانی	۱۸/۰۰	۴۸/۰۰	۲۵/۸۳	۶/۰۵
	فنی - مهندسی	۱۸/۰۰	۳۲/۰۰	۲۱/۶۵	۳/۱۰

بر طبق جدول (۲) به جز حداقل سن دانشجویان دختر دو گروه علوم انسانی و فنی - مهندسی، سایر شاخص‌های توصیفی، در بین دانشجویان دختر و پسر علوم انسانی و فنی - مهندسی متفاوت است. در میان دانشجویان پسر، میانگین سن علوم انسانی‌ها، ۲۷/۹۸ و میانگین سن فنی - مهندسی‌ها ۲۳/۱۱ است. همچنین این میانگین در میان دختران علوم انسانی، ۲۵/۸۳ و در میان دختران فنی - مهندسی، ۲۱/۶۵ است.

نمونه این پژوهش به صورت تصادفی خوشه‌ای انتخاب شده است. به علت نزدیک کردن توزیع نمونه به جامعه آماری و این که افراد از همه گروه‌های تحصیلی در پژوهش شرکت داشته باشند، به جز گروه‌های هنر و جهانگردی که امکان همکاری وجود نداشت، از دانشکده‌های علوم انسانی و فنی - مهندسی، از همه گروه‌ها چند کلاس به طور تصادفی انتخاب شده و پرسشنامه‌ها در میان دانشجویان توزیع شد. پرسشنامه‌هایی که در این پژوهش مورد استفاده قرار گرفت عبارت بودند از: پرسشنامه‌های سبک‌های اسنادی (ASQ، ۱۹۸۱)، مقیاس خود کارآمدی عمومی (شرر و همکاران، ۱۹۸۲)، پرسشنامه مشخصات جمعیت شناختی.

پرسشنامه سبک‌های اسنادی (ASQ)

این پرسشنامه به وسیله پترسون، سمل، آبرامسون، متالسکی و سلیگمن (۱۶) تهیه شد. این پرسشنامه یک وسیله گزارش از خود است که می‌تواند به صورت انفرادی و گروهی اجرا شود. در تحقیقی که توسط هوفارت و مارتینسون^۱ (۱۷) انجام شده، آشکار شد که مقدار آلفای کرونباخ برای رویدادهای منفی ۰/۶۷، ۰/۵۷ و ۰/۶۱ (برای ابعاد درونی، پایدار و کلی) و برای رویدادهای مثبت ۰/۶۹، ۰/۷۶ و ۰/۶۲ (برای ابعاد درونی، پایدار و کلی) است. همچنین همبستگی درونی و پایایی بازآزمایی سه مقیاس پرسشنامه سبک اسناد در یک نمونه دانشجویی توسط پترسون و همکارانش (۱۶) بررسی شده است. پترسون و سلیگمن معتقدند که دلیل ضرایب پایین در مقیاس‌های هر یک از ابعاد به طور جداگانه (بین ۰/۴۴ تا ۰/۶۹) تعداد کم

1. Hoffart, A. & Martinson, E. W.

رویدادهاست. در ضمن از آنجا که مقیاس‌ها در موقعیت‌های مثبت و منفی دارای همبستگی درونی هستند، می‌توان آنها را به صورت ترکیبی برای رویدادهای خوب و بد مخلوط کرد، بدین ترتیب پایایی به سطوح بالاتری (آلفای کرونباخ ۰/۷۵ و ۰/۷۲) افزایش می‌یابد.

مقیاس خود کارآمدی عمومی

مقیاس خود کارآمدی عمومی (شرر و همکاران، ۱۹۸۲) از ۱۰ سوال تشکیل شده است که باورهای خود کارآمدی فرد را مورد بررسی قرار می‌دهد. اعتبار این مقیاس با روش دو نیمه کردن برابر با ۰/۶ (۱۸) و براساس آلفای کرونباخ برابر با ۰/۹ (۱۹) به دست آمده است.

یافته‌ها

شاخص‌های توصیفی نمره‌های سبک اسناد درونی در برابر بیرونی برای رویدادهای مثبت و منفی، سبک اسناد پایدار در برابر ناپایدار برای رویدادهای مثبت و منفی، سبک اسناد کلی در برابر اختصاصی برای رویدادهای مثبت و منفی، خود کارآمدی، به تفکیک دانشکده در جدول (۳) مشخص شده است.

جدول ۳. شاخص‌های توصیفی نمره‌های اسناد و خود کارآمدی، به تفکیک دانشکده

دانشکده	حداقل	حداکثر	میانگین	انحراف استاندارد	چولگی	
علوم انسانی	۷/۰۰	۴۲/۰۰	۳۰/۷۶	۶/۷۴	-۰/۷۳	
	۶/۰۰	۴۲/۰۰	۲۲/۹۵	۶/۰۹	-۰/۰۳	
	۶/۰۰	۴۲/۰۰	۳۱/۶۹	۶/۳۲	-۰/۸۹	
	۶/۰۰	۳۹/۰۰	۲۲/۵۹	۶/۳۴	-۰/۲۷	
	۶/۰۰	۴۲/۰۰	۳۰/۷۸	۶/۸۸	-۰/۷۷	
	۶/۰۰	۴۲/۰۰	۲۱/۸۱	۶/۴۵	-۰/۰۶	
	۳۸/۰۰	۸۱/۰۰	۶۰/۶۵	۸/۶۹	-۰/۲۹	
	اسناد درونی- بیرونی (رویدادهای مثبت)	اسناد درونی- بیرونی (رویدادهای منفی)	اسناد پایدار- ناپایدار (رویدادهای مثبت)	اسناد پایدار- ناپایدار (رویدادهای منفی)	اسناد کلی- اختصاصی (رویدادهای مثبت)	اسناد کلی- اختصاصی (رویدادهای منفی)

اسناد درونی- بیرونی (رویدادهای مثبت)	۱۷/۰۰	۴۲/۰۰	۳۰/۲۳	۵/۸۱	-۰/۳۷
اسناد درونی- بیرونی (رویدادهای منفی)	۶/۰۰	۴۰/۰۰	۲۳/۰۷	۷/۰۶	-۰/۲۵
اسناد پایدار- ناپایدار (رویدادهای مثبت)	۱۷/۰۰	۴۲/۰۰	۳۰/۵۴	۶/۲۱	۰/۰۶
اسناد پایدار- ناپایدار (رویدادهای منفی)	۶/۰۰	۴۲/۰۰	۲۴/۴۴	۸/۰۸	۰/۰۱
اسناد کلی- اختصاصی (رویدادهای مثبت)	۱۷/۰۰	۴۲/۰۰	۲۸/۸۶	۶/۴۱	۰/۳۰
اسناد کلی- اختصاصی (رویدادهای منفی)	۶/۰۰	۳۹/۰۰	۲۰/۲۱	۷/۲۱	۰/۳۰
خود کارآمدی	۳۵/۰۰	۸۱/۰۰	۵۷/۶۹	۱۰/۷۶	۰/۴۷

فنی-
مهندسی

داده‌های جدول (۳) نشان می‌دهد که میانگین نمرات کسب شده دانشجویان علوم انسانی در همه‌ی مقیاس‌ها با میانگین نمرات دانشجویان فنی- مهندسی متفاوت است. بیشترین تفاوت میانگین نمرات دو گروه دانشجویان علوم انسانی و فنی- مهندسی در نمرات خود کارآمدی و کمترین این تفاوت در نمرات پیشرفت تحصیلی است. در مورد حداقل نمرات نیز، مقدار این شاخص در گروه علوم انسانی و فنی- مهندسی در متغیرهای اسناد درونی- بیرونی رویدادهای منفی، اسناد پایدار- ناپایدار رویدادهای منفی و اسناد کلی- اختصاصی رویدادهای منفی یکسان و در سایر متغیرها متفاوت است. به جز حداکثر نمرات متغیرهای اسناد درونی- بیرونی رویدادهای منفی، اسناد پایدار- ناپایدار رویدادهای منفی و اسناد کلی- اختصاصی رویدادهای منفی، حداقل نمرات سایر متغیرها در دو گروه علوم انسانی و فنی- مهندسی یکسان است. در مورد انحراف استاندارد نمرات، این مقدار در دو گروه علوم انسانی و فنی- مهندسی متفاوت است. مقدار چولگی تمام نمرات دو گروه نیز بین ۲- و ۲+ است که نشان می‌دهد توزیع نمرات، نرمال است. در این قسمت به پرسش‌ها و فرضیه‌های پژوهش پاسخ داده می‌شود.

فرضیه: بین خود کارآمدی و سبک‌های اسنادی دانشجویان همبستگی مثبت وجود دارد.

جهت آزمون این فرضیه از همبستگی پیرسون استفاده شده و نتایج در جدول (۴) آمده است.

جدول ۴. ضرایب همبستگی پیرسون بین سبکهای اسنادی و خود کارآمدی دانشجویان

خود کارآمدی	
۰/۱۱*	اسناد درونی در برابر بیرونی (رویدادهای مثبت)
۰/۰۵	اسناد درونی در برابر بیرونی (رویدادهای منفی)
۰/۲۹**	اسناد پایدار در برابر ناپایدار (رویدادهای مثبت)
-۰/۰۹	اسناد پایدار در برابر ناپایدار (رویدادهای منفی)
۰/۲۵**	اسناد کلی در برابر اختصاصی (رویدادهای مثبت)
-۰/۰۱	اسناد کلی در برابر اختصاصی (رویدادهای منفی)

$p < 0/01^{**}$ ، $p < 0/05^*$

بر اساس نتایج جدول (۴) که روابط میان سبکهای اسنادی و خود کارآمدی را در میان دانشجویان نشان می دهند، در می یابیم که رابطه سبک اسناد درونی (رویدادهای مثبت) و خود کارآمدی ($r=0/11$) در سطح $p < 0/05$ معنادار است. هم چنین سبک اسناد پایدار (رویدادهای مثبت) هم با ضریب پیرسون برابر ۰/۲۹ در سطح $p < 0/01$ با خود کارآمدی رابطه مستقیم معنادار دارد. نهایتاً سبک اسناد کلی (رویدادهای مثبت) ($r=0/25$ ، $p < 0/01$) با خود کارآمدی رابطه معنادار دارد. لازم به ذکر است که با توجه به ضریب پیرسون و به تبع آن ضریب تعیین (ضریب تعیین = ضریب همبستگی به توان دو ضربدر ۱۰۰)، در می یابیم که سبک اسناد پایدار (رویدادهای مثبت) نسبت به دو سبک اسناد دیگر، رابطه قوی تری با خود کارآمدی دارد.

پرسش ۱: آیا بین خود کارآمدی دانشجویان رشته های علوم انسانی و فنی - مهندسی

تفاوت معناداری وجود دارد؟

برای پاسخ به این سوال، از آزمون t گروه های مستقل استفاده شد. قبل از اجرای آزمون، پیش فرض های نرمال بودن (چولگی - کشیدگی) (در این صورت همگنی رعایت نشده است،

سطح معناداری باید بزرگتر از ۰/۰۵ باشد) بررسی شد و نتایج حاکی از برقرار بودن این پیش فرض‌ها داشت. نتایج آزمون t در جدول زیر آمده است.

جدول ۵. نتایج آزمون t گروه‌های مستقل جهت مقایسه خود کارآمدی دانشجویان علوم انسانی و فنی-مهندسی

میانگین	t	درجه آزادی	معناداری (دو دامنه)	
			علوم انسانی	فنی-مهندسی
۶۰/۶۵	۵۷/۶۹	۲/۵۲	۱۷۳/۴۷	۰/۰۱۲

با توجه به سطح معناداری به دست آمده که کمتر از ۰/۰۵ است، نتیجه می‌گیریم که میانگین‌های خود کارآمدی دانشجویان علوم انسانی و فنی-مهندسی، با هم تفاوت معنادار دارند و این تفاوت به نفع دانشجویان علوم انسانی است. به عبارت دیگر دانشجویان علوم انسانی نسبت به دانشجویان فنی-مهندسی خود کارآمدی بالاتری دارند. در ادامه نتایج آزمون تحلیل واریانس یک طرفه مربوط به بررسی تفاوت میانگین‌ها آمده است. لازم به ذکر است که مقدار t با درجات آزادی تصحیح شده و لش مبنای گزارش قرار گرفت.

جدول ۶. نتایج اثرات بین عاملی

منبع اثر	درجه آزادی	F	معناداری	مجذور اتا ^۱	توان آزمون
دانشکده	(۳۵۱ و ۱)	۷/۵۱	۰/۰۰۶	۰/۰۲۱	۰/۷۸۱

نتایج جدول فوق نشان می‌دهد که تفاوت بین دانشجویان دو دانشکده در متغیر خود کارآمدی معنادار است و میزان معنی دار بودن عملی آن ۲ درصد است؛ یعنی ۲ درصد کل واریانس یا تفاوت‌های فردی در خود کارآمدی مربوط به تفاوت بین دو دانشکده است و ۹۸ درصد بقیه مربوط به عوامل ناشناخته دیگری است. توان آماری برابر با ۰/۷۸۱ محاسبه گردیده است و قدرت تشخیص تفاوت‌های معنی دار در این تحلیل ۷۸۱ در هزار است؛ یعنی اگر این تحقیق ۱۰۰۰ مرتبه تکرار شود، فقط ۲۱۹ مرتبه ممکن است فرضیه صفر اشتباه‌ها رد شود و ۷۸۱

1. Eta

مرتبه فرضیه صفر به طور صحیح رد شود. به طور کلی توان آماری بین ۰/۶ تا ۰/۸، توان قابل قبولی است که در این پژوهش توان آماری برابر ۰/۷۸۱ به دست آمده است.

پرسش ۲: آیا بین سبک‌های اسنادی دانشجویان رشته‌های علوم انسانی و فنی-مهندسی تفاوت معناداری وجود دارد؟

جهت پاسخ به این سوال از آزمون تحلیل واریانس چند متغیره استفاده شده است و نتایج آن در ادامه آمده است. نتایج این تحلیل در دو گروه دانشجویان به تفکیک رویدادهای مثبت و رویدادهای منفی آورده شده است.

جدول ۷. نتایج آزمون تحلیل واریانس چند متغیره برای سبک‌های اسنادی دانشجویان

توان آزمون	مجذور اتا	معناداری	درجه آزادی	F	روش محاسباتی
۰/۶۱۴	۰/۰۲۰	۰/۰۶۱	(۳ و ۳۵۷)	۲/۴۸	اثر پیلایی (مربوط به رویدادهای مثبت)
۰/۹۹۵	۰/۰۶۹	۰/۰۰۰	(۳ و ۳۵۱)	۸/۷۱۰	اثر پیلایی (مربوط به رویدادهای منفی)

نتایج جدول (۷) نشان می‌دهد که تفاوت بین سبک‌های اسناد دو گروه دانشجویان علوم انسانی و فنی-مهندسی در رویدادهای منفی معنادار است ($p=۰/۰۰۰$) اما در رویدادهای مثبت این تفاوت معنادار نیست ($p=۰/۰۰۶$). میزان این تفاوت‌ها (مجذور اتا) برای رویدادهای منفی ۰/۶ درصد می‌باشد؛ یعنی ۶ درصد واریانس‌ها یا تفاوت‌های فردی در سبک‌های اسناد رویدادهای منفی مربوط به تفاوت بین دو دانشکده می‌باشد. توان آماری نیز جهت رویدادهای منفی ۰/۹۹۵ است یعنی قدرت تشخیص تفاوت‌های معنی دار در این تحلیل ۹۹۵ در هزار است.

در این تحلیل از چهار روش محاسباتی استفاده شده که نتایج یکسانی در بر داشته است اما با توجه مقاوم بودن اثر پیلایی^۱، F اثر پیلایی گزارش شده است. به منظور پی بردن به اینکه

دانشجویان علوم انسانی و فنی- مهندسی در کدام سبک‌های اسنادی رویدادهای منفی با هم تفاوت دارند، نتایج آزمون اثرات بین عاملی در جدول ۸ آمده است.

جدول ۸. نتایج آزمون اثرات تعاملی برای رویدادهای منفی

منبع اثر	متغیر وابسته	درجه آزادی	F	معناداری	مجذور اتا
اسناد درونی در برابر بیرونی	(۱ و ۳۵۳)	۰/۰۱	۰/۹۱	۰/۰۰۰	
اسناد پایدار در برابر ناپایدار	(۱ و ۳۵۳)	۵/۳۴	۰/۰۲	۰/۰۱	
اسناد کلی در برابر اختصاصی	(۱ و ۳۵۳)	۴/۴۷	۰/۰۳	۰/۰۱	

نتایج تحلیل یک متغیری در جدول بالا نشان می‌دهد که تفاوت بین دو گروه دانشجویان علوم انسانی و فنی- مهندسی در متغیرهای سبک‌های اسناد پایدار و کلی رویدادهای منفی، معنادار است اما دو گروه در متغیر سبک اسناد درونی رویدادهای منفی تفاوت معنادار ندارند. میزان تفاوت‌ها در سبک اسناد پایدار و سبک اسناد کلی با توجه به مجذور اتا برابر با ۱ درصد است؛ یعنی ۱ درصد کل واریانس یا تفاوت‌های فردی در سبک اسناد پایدار و اسناد کلی رویدادهای منفی دو گروه دانشجویان علوم انسانی و فنی- مهندسی مربوط به تفاوت بین دو گروه است. در ادامه جدول آمار توصیفی مربوط به سبک‌های اسناد دانشجویان به تفکیک دانشکده آمده است.

جدول ۹. میانگین و انحراف استاندارد سبک‌های اسناد دانشجویان در رویدادهای منفی به تفکیک دانشکده

علوم انسانی		مهندسی	
میانگین	انحراف استاندارد	میانگین	انحراف استاندارد
۲۲/۹۹	۶/۱۱	۲۳/۰۷	۷/۰۶
۲۲/۶۰	۶/۳۵	۲۴/۴۴	۸/۰۸
۲۱/۸۴	۶/۴۷	۲۰/۲۱	۷/۲۱

با توجه به جدول (۹)، میانگین نمرات دانشجویان علوم انسانی در سبک اسناد کلی در برابر اختصاصی رویدادهای منفی بالاتر از دانشجویان فنی- مهندسی است اما گروه فنی-

مهندسی در دو سبک اسناد دیگر (درونی و پایدار) مربوط به رویدادهای منفی بالاتر از گروه علوم انسانی است.

بحث و نتیجه‌گیری

در این بخش به تبیین یافته‌ها در قالب فرضیه و سوال‌های پژوهش پرداخته می‌شود. فرضیه: بین خودکارآمدی و سبک‌های اسنادی دانشجویان همبستگی مثبت وجود دارد. با استفاده از روش همبستگی پیرسون، فرضیه پژوهش تایید شد. بر اساس نتایج جدول (۴) که روابط میان سبک‌های اسنادی و خودکارآمدی را در میان دانشجویان نشان می‌دهد، در می‌یابیم که در رویدادهای مثبت، رابطه سبک‌های اسناد درونی، پایدار و کلی با خودکارآمدی به صورت مثبت معنادار است.

پیشنهاد شده است که در زیر بنای مجموعه وسیعی از عوامل علی که مردم از آن استفاده می‌کنند، چند بعد بحرانی وجود دارد که از طریق هر کدام از عوامل علی تفاوت کرده و هر کدام از آنها پیامدهای ویژه‌ای را پیدا می‌کنند. علل درک شده یک حادثه عمدتاً براساس بعد درونی کردن، پایداری و قابلیت کنترل تغییر می‌کنند (۳). در این الگو، بعد پایداری از طریق انتظارهای موفقیت و شکست به عوامل انگیزشی از قبیل شدت و مدتی که یک شخص رفتار ویژه‌ای انجام می‌دهد، ارتباط می‌یابد. اسناد پیامدهای موفق به عوامل پایدار و نامتغیر منجر به افزایش انتظار موفقیت در آینده شده و موجب تداوم رفتار در مواجهه با موقعیت‌های مشکل می‌گردد، در حالی که اسناد پیامدهای ناموفق به عوامل پایدار به کاهش انتظار موفقیت از یک سو و تمایل به ترک کوشش و تقلای اضافی از طرف دیگر منجر می‌شود. ابعاد درونی و کنترل‌پذیری نیز به طور ویژه در تولید عواطف مرتبط با عزت نفس و غرور و گناه و عواطف بین فردی از قبیل عطف و خشم نقش دارند (۱۵). تلاش ما برای کنترل محیط خود، نیرومندترین منبع اطلاعات مربوط به خودکارآمدی است. تلاش‌های موفقیت‌آمیز در کنترل محیط، باعث نیرومند شدن احساس خودکارآمدی فرد در زمینه آن رفتار و در آن حوزه

می‌شود و ادراک شکست در تلاش‌های کنترل، معمولاً خود کارآمدی را کاهش می‌دهد (۶). به این ترتیب اسنادهای درونی، پایدار و کلی در موقعیت‌های گوناگون و به طور خاص رویدادهای مثبت که باعث ایجاد احساسات مختلف و به تبع آن ارزیابی افراد از میزان توانایی و انتظار موفقیت خود می‌شوند، با خود کارآمدی ارتباط می‌یابند.

یافته پژوهش حاضر مبنی بر رابطه مثبت میان سبک‌های اسناد درونی، پایدار و کلی در رویدادهای مثبت با خود کارآمدی، در راستای نتایج پژوهش‌های پیشین است. مجموعه‌ای از تحقیقات مربوط به رابطه سبک‌های اسناد و عزت نفس است. از آنجا که عزت نفس رابطه مستقیم و مثبتی با خود کارآمدی دارد و افراد دارای عزت نفس بالا، ارزیابی مثبتی از توانایی‌های خود دارند و در نتیجه خود کارآمدی بیشتری خواهند داشت، بنابراین در مورد رابطه خود کارآمدی و سبک‌های اسناد، به بعضی از این تحقیقات اشاره می‌شود. به طور کلی نتایج پژوهش‌ها نشان می‌دهند هر اندازه افراد در علت‌یابی رویدادهای مثبت و منفی، موفقیت‌های خود را بیشتر به عوامل پایدار و درونی نسبت دهند از عزت نفس بالاتری برخوردار خواهند بود. اما در صورت اسناد شکست‌های خود به عوامل درونی و پایدار، عزت نفس بیشتری را از دست خواهند داد، ضمن آنکه با نسبت دادن شکست‌ها به عوامل بیرونی، عزت نفس فرد کمتر خدشه دار می‌شود (۱۰). در تحقیق دیگری نیز نشان داده شد که بین سبک اسناد و عزت نفس رابطه وجود دارد (۱۱). همان‌طور که واینر (۱۹۸۲؛ نقل از (۱۲)) بیان می‌کند افرادی که رویدادهای مثبت را به درون نسبت می‌دهند، از خودپنداره و عزت نفس بیشتری برخوردارند. در تحقیقی دیگر به دست آمد که نشانه‌های مرضی افسردگی و کاهش عزت نفس، ارتباط معناداری با سبک اسنادی دارند. اسناد پیامدهای منفی به درون و پیامدهای

مثبت به بیرون با سازگاری ضعیفی همراه است (فت^۱، پلینتر^۲، پاتریکا^۳ و بلانکشتین^۴، ۱۹۹۵؛ به نقل از (۱۳)).

در یک مطالعه نشان داده شد دانش آموزانی که سبک اسناد منفی داشتند در مقایسه با دانش آموزان دارای سبک اسناد مثبت از عزت نفس کمتری برخوردار بودند. به طوری که شاگردان طبقه بندی شده در کلاس های ضعیف، به طور معنی داری بیش از شاگردان کلاس های قوی از سبک اسناد منفی استفاده می کردند. زیرا با طبقه بندی شاگردان در کلاس های ضعیف، عزت نفس آنها آسیب می بیند و احساس ضعف و ناتوانی از پیامدهای طبیعی آن است. از طرف دیگر رقابت فشرده در کلاس هایی که به عنوان گروه های قوی طبقه بندی شده اند نیز می تواند زمینه را برای اسناد منفی و درماندگی و در نتیجه کاهش عزت نفس شاگردان فراهم نماید، زیرا شکست در این رقابت ها عامل موثرتری در احساس ناتوانی و کاهش عزت نفس آنهاست. البته با توجه به اینکه افراد دارای عزت نفس پایین، شکست ها را به علل درونی و موفقیت ها را به عوامل بیرونی نسبت می دهند، با تغییر سبک اسناد شکست از عوامل درونی به عوامل بیرونی، می توان عزت نفس آنان را بهبود بخشید (۱۴).

پرسش ۱: - آیا بین خود کارآمدی دانشجویان رشته های علوم انسانی و فنی - مهندسی تفاوت معناداری وجود دارد؟

با استفاده از آزمون t گروه های مستقل این نتیجه به دست آمد که خود کارآمدی دانشجویان علوم انسانی و فنی - مهندسی، با هم تفاوت معنادار دارند و دانشجویان علوم انسانی نسبت به دانشجویان فنی - مهندسی خود کارآمدی بالاتری دارند. بندورا (۷) خود کارآمدی را به عنوان باور فرد از توانایی انجام یک عمل در یک موقعیت مشخص تعریف کرده است. زمانی که عملکرد فرد با هنجارهای فردی هماهنگ و یا فراتر از آن باشد، منجر به حفظ یا

-
1. Fett
 2. Pelinter
 3. Patricia
 4. Belankeshtain

افزایش کارآمدی می‌شود در حالی که عملکرد ضعیف و پایین تر از هنجارهای فردی موجب کاهش خود کارآمدی می‌گردد. (۲۱). بنابراین در پژوهش حاضر این احتمال مطرح می‌شود که عملکرد دانشجویان علوم انسانی در مقایسه با دانشجویان فنی - مهندسی، ممکن است با هنجارهای فردی آنها هماهنگی بیشتری داشته باشد. به عبارتی دانشجویان علوم انسانی، هنجارهای فردی خود را با عملکردشان تنظیم می‌کنند و این شاید به دلیل ماهیت این رشته تحصیلی باشد که افراد می‌آموزند ارزیابی واقع بینانه‌ای از خود، شرایط و امکاناتشان داشته باشند و در راستای آنها حرکت کنند. در حالی که ماهیت رشته‌های فنی - مهندسی، به گونه‌ای است که به هنجارها و ارزش‌های فردی تاکید بسیار کمتری دارد. هم چنین خود کارآمدی به صورت وابسته به زمینه مطرح می‌شود؛ به این معنا که فرد می‌تواند در زمینه‌های مختلف میزان خود کارآمدی متفاوتی داشته باشد و از آنجا که باورهای خود کارآمدی تمام حیطه‌های عملکرد را در برمی‌گیرد، افراد در انواعی از زمینه‌های خاص، باورهای کارآمدی متفاوتی دارند. به عنوان نمونه، فردی ممکن است در زمینه ورزش، خود کارآمدی بالایی داشته باشد ولی در زمینه‌های تحصیلی خود کارآمدی پایینی داشته باشد (۲۲). بنابراین از آنجا که در پژوهش حاضر، خود کارآمدی عمومی مطرح شده است، در تبیین تفاوت خود کارآمدی عمومی دانشجویان علوم انسانی و فنی - مهندسی، باید جانب احتیاط رعایت شود. به عنوان مثال ممکن است در زمینه‌های مختلف، این تفاوت مطرح نباشد. هم چنین محیط آموزشی، در این زمینه بسیار موثر است و شاید در گروه‌های نمونه دیگر در سایر محیط‌های آموزشی و نیز با ترکیب‌های مختلف جمعیتی، نتایج دیگری حاصل شود.

پرسش ۲: آیا بین سبک‌های اسنادی دانشجویان رشته‌های علوم انسانی و فنی - مهندسی

تفاوت معناداری وجود دارد؟

نتایج جدول (۷) نشان می‌دهد که تفاوت بین سبک‌های اسناد دو گروه دانشجویان علوم انسانی و فنی - مهندسی در رویدادهای منفی معنادار است اما در رویدادهای مثبت این تفاوت معنادار نیست. در ادامه نتایج تحلیل یک متغیری نشان می‌دهد که تفاوت بین دو گروه

دانشجویان علوم انسانی و فنی- مهندسی در متغیرهای سبک‌های اسناد پایدار و کلی رویدادهای منفی، معنادار است اما دو گروه در متغیر سبک اسناد درونی رویدادهای منفی تفاوت معنادار ندارند. با توجه به جدول (۹)، میانگین نمرات دانشجویان علوم انسانی در سبک اسناد کلی در برابر اختصاصی رویدادهای منفی بالاتر از دانشجویان فنی- مهندسی است، اما گروه فنی- مهندسی در دو سبک اسناد دیگر (درونی و پایدار) مربوط به رویدادهای منفی بالاتر از گروه علوم انسانی است.

سبک اسناد عبارت است از نحوه تفسیر شکست‌ها و موفقیت‌ها و نسبت دادن علل آنها به عوامل مختلف. به طور کلی سه سبک اسناد مطرح شده است: اسناد درونی، نسبت دادن علل پیامدها به عواملی است که از خود شخص ناشی می‌شود، در برابر نسبت دادن علل آنها به عوامل خارج از شخص- محیطی یا موقعیتی. اسناد کلی، نسبت دادن علل پیامدها به تمامی موقعیت‌ها در برابر نسبت دادن آن به یک موقعیت خاص و اسناد پایدار، تعمیم علل پیامدها به مدت زمان طولانی و همیشگی در برابر نسبت دادن علل پیامدها به زمان حال و مدت کوتاه است (۳). در پژوهش حاضر، دانشجویان علوم انسانی در رویدادهای منفی سبک‌های اسنادی متفاوتی از دانشجویان فنی- مهندسی دارند. البته در این دو گروه آموزشی با توجه به ماهیت دروس این دو رشته و سایر عوامل مختلف محیطی و شخصیتی که در شکل‌گیری سبک‌های اسناد موثرند، این تفاوت قابل تبیین است و همچنین احتمال دارد این تفاوت در میان گروه‌های علوم انسانی و فنی- مهندسی، در سایر دانشگاه‌ها و محیط‌های آموزشی و با توجه به عوامل جمعیتی شناختی متفاوت آنها که در سبک‌های اسناد موثرند، به گونه‌ای دیگر مطرح شود که پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آینده به این عوامل پرداخته شود.

محدودیت‌های پژوهش

۱) جامعه آماری پژوهش حاضر به دانشجویان مقطع لیسانس گروه‌های تحصیلی دانشگاه آزاد اسلامی تهران شرق محدود می‌شد. به همین دلیل محدودیت‌هایی را برای تعمیم یافته‌ها و تفسیرها به وجود می‌آورد.

۲) روش‌های آماری مورد استفاده در پژوهش حاضر، محدودیت‌هایی را در زمینه‌ی تبیین‌های علت‌شناختی متغیرهای مورد بررسی مطرح می‌کند که باید در نظر گرفته شود.

۳) نحوه کنترل متغیرها، همپوشی متغیرها و متغیرهای مزاحم، از مواردی هستند که می‌توانند بر نتایج تاثیر گذار باشند اما در پژوهش حاضر مد نظر قرار نگرفته‌اند. بنابراین به دلیل این محدودیت‌ها باید در تفسیر و تعمیم نتایج، احتیاط کرد.

پیشنهاد‌های پژوهش

۱) اجرای پژوهش‌های مشابه با استفاده از گروه‌های نمونه و روش‌های آماری مختلف، می‌تواند اولاً تکرار پذیری یافته‌های پژوهش حاضر را مورد بررسی قرار دهد و ثانياً ابهام‌های مربوط به رابطه همبستگی خود کارآمدی و سبک‌های اسنادی در پژوهش حاضر را بر طرف سازد.

۲) انجام پژوهش‌های میان فرهنگی مشابه و مقایسه با پژوهش حاضر، می‌تواند در تبیین بهتر یافته‌ها مفید باشد. با توجه به اینکه خود کارآمدی و سبک‌های اسنادی، تا حد زیادی وابسته به فرهنگ هستند، رابطه میان این متغیرها در فرهنگ‌های دیگر غیر اسلامی و غیر ایرانی ممکن است نتایج جالبی را در بر داشته باشد.

۳) در پژوهش حاضر بعضی نتایج به دست آمده نیاز به توجه بیشتری دارد. از جمله اینکه سطح خود کارآمدی دانشجویان علوم انسانی در مقایسه با فنی-مهندسی، بالاتر است. گرچه در جهت تبیین این نتیجه مطالبی بیان شد، اما به جاست که جهت بررسی بیشتر این رابطه و رفع ابهام آن، پژوهش‌های مشابه دیگری در سایر محیط‌های آموزشی با توجه به نقش عوامل موثر انجام شود.

۴- به مسئولین آموزشی و مشاوران پیشنهاد می شود به دانشجویان کمک کنند تا در مواجهه با شکست ها و موفقیت ها از اسنادهای مناسب استفاده کنند و با اسنادهای مناسب، خود کارآمدی شان را بهبود بخشند.

منابع فارسی

- پورافکاری، نصرت الله. (۱۳۷۳). فرهنگ جامع روان شناسی - روان پزشکی. تهران: فرهنگ معاصر.
- خداپناهی، محمدکریم. (۱۳۸۳). انگیزش و هیجان. چاپ پنجم. تهران: انتشارات سمت.
۵. ریو، جان مارشال. (۱۳۸۲). انگیزش و هیجان. ترجمه یحیی سید محمدی. تهران: موسسه نشر ویرایش.
- کدیور، پروین. (۱۳۷۹). روان شناسی تربیتی. تهران: سمت.
- مطلب زاده، ا. (۱۳۸۰). بررسی ارتباط بین سبک اسناد و سنخ شخصیتی دانشجویان. پایان نامه کارشناسی دانشکده علوم انسانی، دانشگاه گیلان.
- افتخاری، ز. (۱۳۷۳). بررسی ارتباط سبک اسناد، عزت نفس، وضعیت اجتماعی-اقتصادی با عملکرد تحصیلی دانش آموزان دختر سال سوم دبیرستان های اهواز، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید چمران اهواز.
- سیف، علی اکبر. (۱۳۸۶). روان شناسی پرورشی (ویرایش ششم). تهران: دوران.
- شهرکی، س؛ طاقی، ش. (۱۳۸۴). بررسی باورهای اسنادی سلامت بیماران، گزارش طرح پژوهشی (چاپ نشده). باشگاه پژوهشگران جوان واحد بیرجند.
- کدیور، پ. (۱۳۸۱). بررسی تاثیر مولفه های خود کارآمدی، خود گردانی، انگیزش و هوش دانش آموزان بر پیشرفت تحصیلی. مجله علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید چمران اهواز. شماره های ۲ و ۱، ص ۳۵-۴۶.
- منصورفر، کریم. (۱۳۸۲). آمار در علوم اجتماعی. انتشارات پیام نور.

رستگار، پرویز. (۱۳۸۳). «رابطه باورهای خودکارآمدی و بهوشمندی با فرسودگی شغلی در کارکنان قسمت ۱۱۸ شرکت مخابرات». *پایان نامه کارشناسی ارشد*، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تهران.

اعرابیان، اقدس. (۱۳۸۳). «بررسی تاثیر باوری خودکارآمدی بر سلامت روانی و توفیق تحصیلی دانشجویان». *پایان نامه کارشناسی ارشد*، دانشگاه شهید بهشتی.

بروین، کریس. (۱۳۷۶). *بنیادهای شناختی روان‌شناسی بالینی*. ترجمه مجید محمود علی‌لو، عباس بخشی پور رودسری و حسن صبوری مقدم. تبریز: روان پویا.

منابع انگلیسی

- Baron R. A. & Byrne D. C, Sulsy. Exploring social psychology. 3 rd ed. 1989.
- Weiner B. An attributional theory of achievement motivation and emotion. *Psychological Review* 1985 , 22. NO. 4: P. 548-573.
- Bandura A. Self- efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review* 1977, 84: P. 191-215.
- Bandura A. Self-efficacy: the exercise of control. New York: Freeman; 1997.
- Behavior* 2004 ; 31: P. 143-164.
- Peterson C. and Seligman M. E. P. Causal explanations as a risk for factor depression: theory and evidence. *Psychological Review* 1984; 91(3):P. 347-374.
- Hoffart A. & Martinson E. W. Cognition and coping in agoraphobia and depression. *Journal of clinical psychology* 1991 January; 47 (1): P. 9-16.
- Bandura A. Self-regulation of motivation through anticipatory and self-regulatory mechanisms. In R. A. Dienstbier (E d.), *Perspectives on motivation: Nebraska symposium on motivation*. Lincoln, NE: University of Nebraska Press; 1991. P. 69-164.
- Bas M. & Donmez, S. Self-efficacy and restrained eating in relation to weight loss among overweight men and women in Turkey. *Appetite* 2009; 52: P. 209-216.